

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3370/2019. (XII. 16.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Kfv.IV.35.361/2017/12. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó gazdasági társaság jogi képviselője (dr. Krauss Ágnes Orsolya ügyvéd) útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz, melyben a Kúria Kfv.IV.35.361/2017/12. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését indítványozta.
- [2] 1.1. Az indítványozó egy 2008-ban elismert LEADER helyi akciócsoporthoz (a továbbiakban: LEADER HACS), ami nonprofit zrt. formában működik. Az indítványozó a 1698/2005/EK rendelet szerinti tevékenységet végzett, a 141/2008. (X. 30.) FVM rendeletnek megfelelő formában. Az 54/2011. (VI. 10.) VM rendelet azonban akként rendelkezett, hogy 2011. december 31. napját követően LEADER HACS csak egyesület lehet. Ezt a határidőt később a 140/2011. (XII. 22.) VM rendelet 2012. április 30. napjára módosította.
- [3] Tekintettel a jogszabályváltozásra, az indítványozó LEADER minősítését a Miniszterelnökséget vezető miniszter 2012. április 30. napjával visszavonta.
- [4] A jogorvoslat során eljáró Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság előzetes döntéshozatali eljárást kezdeményezett, az Európai Bíróság pedig a C-24/13. számú ügyben 2014. január 16. napján hozott végzésében kimondta, hogy az 1698/2005/EK rendelet nem követeli meg, azonban nem is tiltja meg olyan nemzeti rendelkezések elfogadását, amelyek szerint azon helyi akciócsoporthoz, amelyek megfelelnek az EK rendelet szerinti feltételeknek, kizárólag egy meghatározott jogi formában működhetnek. Azt is kimondta, hogy a kérdést előterjesztő bíróság feladata megbizonyosodni arról, hogy a releváns jellemzők összességére figyelemmel az ilyen szabályozás nem akadályozza a hivatkozott rendelet közvetlen alkalmazását, és a rendelet rendelkezéseinek keretei között maradván pontosítja a rendelet által a tagállamok számára biztosított mérlegelési mozgástér gyakorlását.
- [5] Ezen előzetes döntés nyomán a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság a Miniszterelnökséget vezető miniszter határozatát hatályon kívül helyezte és a minisztert új eljárás lefolytatására kötelezte, előírva, hogy „a megismételt eljárásban alperesnek az Európai Bíróság hivatkozott végzésében foglalt körülményeket, tényeket és következményeket kell vizsgálnia.
- [6] A határozattal szemben egyik fél sem terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet, az jogerőssé vált, és ennek nyomán került lefolytatásra a megismételt eljárás.
- [7] 1.2. A megismételt eljárásban az alperes ismételt a LEADER minősítés visszavonásáról határozott, mellyel szemben az indítványozó bírósághoz fordult, amely az alperes minisztérium döntését ismét hatályon kívül helyezte, és új eljárásra utasította. A bíróság szerint az alperes minisztérium olyan lényeges eljárási jogszabálysértést követett el, mely az ügy érdemére kihatott, és melyet a bírósági eljárásban nem lehetett orvosolni, nevezetesen megsértette a Ket. 109. § (4) bekezdését. A bíróság előírta, hogy az alperes minisztériumnak a bíróság döntésében foglaltak szerint kell eljárnia, és ennek teljesítéséről az indokolásban számot kell adnia.
- [8] 1.3. A másodszor is megismételt eljárásban az alperes ismételt a LEADER minősítés visszavonásáról határozott. A határozat felhívta az Európai Bíróság előzetes döntéshozatali ügyben hozott végzésének megállapításait, kiemelte, hogy a VM rendelet az uniós jog közvetlen alkalmazását nem akadályozta, és rámutatott arra, hogy az egyesületi forma garantálni tudja a partnerség megfelelő működését és a közpénzek megfelelő kezelését. Kiemelte, hogy a jogalkotó az egyesületi formát alkalmasabbnak ítélte, mint a nonprofit gazdasági társasági

formát, mert a LEADER helyi akciócsoporthoz nem a feladatok üzletszerű gazdasági tevékenység keretében történő végzése a feladata. Kiemelte, hogy a VM rendelet alapján az alperesnek nincs mérlegelési lehetősége abban a tekintetben, hogy csak az egyesületi formában működő LEADER helyi akciócsoporthoz működése ismerhető el, ezért a LEADER minősítést vissza kell vonni.

- [9] A határozattal szemben az indítványozó harmadszor is bírósághoz fordult, arra hivatkozással, hogy a megismételt eljárás nem tett eleget az Európai Bíróság döntésének, az csupán a szabályozás mechanikus ismertetését tartalmazza, és abból nem derül ki, hogy az egyesületi forma miért is lenne alkalmasabb, mint bármely más gazdasági társasági forma. Mindez az indítványozó szerint azt jelenti, hogy a hatóság továbbra sem tett eleget a Ket. 109. § (4) bekezdése szerinti kötelezettségének.
- [10] A bíróság a keresetet ismételt megalapozottnak minősítette, hangsúlyozva, hogy mivel az első megismételt eljárásra utasító döntéssel szemben felülvizsgálati kérelmet nem terjesztettek elő, ezért az annak megfelelő tartalom az irányadó továbbra is. A bíróság megállapítása szerint a határozat kizárólag a jogbiztonság elvét vizsgálja uniós jogi szempontból, az egyéb általános és különösen a vidékfejlesztésre vonatkozó speciális elvek vizsgálatát nem végezte el. Arra is rámutatott, hogy az ellenkérelem már részletes indokolást tartalmaz arra vonatkozóan, hogy mik a következményei annak, ha az indítványozó elmulasztja az átalakulást, illetőleg hogyan hat ki az átalakulás a tulajdonjogi, vállalkozás szabadságára, hátrányos megkülönböztetés tilalmára vonatkozó szabályokra, ezt azonban nem a határozat tartalmazza, ekként az a határozat jogszerűsége bírósági felülvizsgálatakor nem vehető figyelembe, azok vizsgálatát ugyanis a támadott határozat nem végezte el.
- [11] 1.4. Ezzel a döntéssel szemben a minisztérium már felülvizsgálati kérelemmel élt, a Kúria pedig a következőt állapította meg: az eljáró bíróság tévesen mondta ki, hogy az alperes minisztérium nem vizsgálta az Európai Bíróság döntése szerinti kérdéseket. „Figyelmem kívül hagyta ugyanis a bíróság, hogy a Végzésben az EUB nem a hatóság, hanem az eljáró bíróság feladatává tette annak vizsgálatát, hogy az ilyen szabályozás nem akadályozza a hivatkozott rendelet közvetlen alkalmazását, valamint hogy a nemzeti szabályozás tiszteletben tartja az Európai Unió Alapjogi Chartájának rendelkezéseit és az Unió általános jogelveit, ezért az elsőfokú bíróság ítélete nem felel meg a Pp. 221. §-ában írt tartalmi követelményeknek.” (Kúria ítélete [21]).
- [12] A Kúria ítélete ezt követően – tekintettel arra, hogy az érdemi döntés meghozatalához szükséges tények rendelkezésre álltak – elvégezte az elsőfokú bíróság által hiányolt vizsgálatot, és a keresetet elutasította.
- [13] 1.5. Az indítványozó az alkotmányjogi panaszban arra hivatkozott, hogy a támadott ítélet sérti az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdése szerinti tulajdonhoz való jogot, továbbá a XXVIII. cikk (1) bekezdése szerinti tisztességes bírósági eljáráshoz való jogot.
- [14] Az indítványozó a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog sérelmét arra alapozta, hogy szerinte a Kúria nem vette figyelembe, hogy az indítványozó nonprofit zrt.-ként nem alakulhatott át egyesületté, új egyesület alapítása esetén pedig nem lehetett volna jogutódja a korábbi gazdasági társaságnak. Kiemelte azt is, hogy a Kúria tartalmi szempontból nem az előtte fekvő ügyben hozott döntést vizsgálta felül, hanem a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság azon jogerős döntését, amely első alkalommal helyezte hatályon kívül a hatóság határozatát. Ezzel szerinte a Kúria egy felülvizsgálattal nem támadott jogerős döntést vizsgált felül egy újabb eljárásban.
- [15] Az indítványozó a tulajdonhoz való jog sérelmét arra alapozta, hogy a LEADER HACS-ként történő tudomásul vétel olyan jog, amelynek elvonása alkotmányi tulajdonvédelmet élvez. Az indítványozó a LEADER HACS-ként való tudomásul vétellel támogatás igénybevitelére vált jogosulttá, ennek figyelembevételével vállalt hosszú távú kötelezettségeket. Szerinte a tulajdonhoz való jog sérelmét okozza, ha a bíróság szentesíti e minőség ellen-tételezés nélküli elvonását.
- [16] 2. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1) és (2) bekezdésében meghatározottak szerint elsőként az alkotmányjogi panasz befogadhatósága törvényi feltételeinek fennállását vizsgálta meg.
- [17] Az indítványozó alkotmányjogi panaszát az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés d) pontjára (Abtv. 27. §) alapította.
- [18] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó az alkotmányjogi panaszát határidőben nyújtotta be. A jogi képviselővel eljáró indítványozó a jogi képviselő meghatalmazását csatolta. Az indítványozó jogosultnak és érintettnek is tekinthető, mivel saját egyedi ügyével összefüggésben terjesztette elő alkotmányjogi panaszát. Az indítványozó jogorvoslati lehetőségeit kimerítette, így az indítvány e tekintetben is megfelel a tör-

vényi feltételeknek. Az indítvány megfelel az Abtv. 52. § (1b) bekezdés szerinti, a határozott kérelemre vonatkozó követelményeknek is.

- [19] Az Abtv. 29. §-a értelmében az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételye, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés felvetése esetén fogadható be. E befogadhatósági feltételek vagylagos jellegűek, így azok fennállását az Alkotmánybíróság külön-külön vizsgálja {3/2013. (II. 14.) AB határozat, Indokolás [30]}.
- [20] Az indítványozó azt állította, hogy a bíróság eljárása során sérült az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében biztosított tisztességes bírósági eljáráshoz való joga és a XIII. cikk (1) bekezdésében biztosított tulajdonhoz való joga. Az alaptörvény-ellenességet azonban lényegében arra alapozta, hogy a bíróság egyáltalán alkalmazta az ügy eldöntésére irányadó jogszabályokat, továbbá azokat máshogy értelmezte, mint ahogyan azt az indítványozó tette. Az indítványozó valójában az alkalmazandó jogszabályok előírásait vitatta, amikor az átalakulás lehetetlenségére és a tulajdonjog elvonására utalt, azonban azok alaptörvény-ellenességét nem állította, továbbá nem is írta körül, hogy pontosan melyik jogszabályok mely rendelkezéseinek alkalmazása a sérelmes számára. Ilyen keretek között az Alkotmánybíróságnak csak a Kúria jogértelmezési tevékenységének Alaptörvény-nyel való összhangját állt módjában vizsgálni. Utalt ugyan az indítványozó arra is, hogy a bíróság tartalmában egy korábbi jogerős döntést vizsgált felül, azonban azt maga az indítványozó sem állította, hogy ez valójában ne a Kúria előtt fekvő ítélet felülvizsgálatát jelentette volna, mivel a bíróság az újabb ítéletében is megismételte korábbi döntésének érveit.
- [21] Az indítvány kizárólag olyan érveket tartalmaz, amelyeket a bíróság értékelési körébe vont és az azzal kapcsolatos jogi álláspontját megindokolta. Mindez azt jelenti, hogy az indítványozó jelen esetben valójában a számára kedvezőtlen ítélet felülmérlegelését próbálta elérni az alkotmányjogi panasz segítségével. Az Alkotmánybíróság ezzel összefüggésben rámutat, hogy „[a]z alkotmányjogi panasz jellegének megfelelően a testület hatáskörébe a bírói döntéseknek kizárólag az alkotmányossági szempontú vizsgálata tartozik. Ebből következően az alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírósági szervezetten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírósági határozatok által okozott valamennyi jogsérelem orvoslása eszközének, azaz ez a jogorvoslat nem jelenti a rendes bíróságok jogalkalmazási gyakorlatának általános felülvizsgálatát, aminek következtében az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna.” {3198/2013. (X. 22.) AB végzés, Indokolás [22]} Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint nem vizsgálja, hogy a bírói döntés indokolásában megjelölt bizonyítékok és megjelenő érvek megalapozottak-e, a jogalkalmazó helytállóan értékelt-e ezeket a bizonyítékokat és érveket, illetve a konkrét ügyben a bírói mérlegelés eredményeként megállapított tényállás, valamint az abból levont következtetés megalapozott-e. Ugyanígy azt sem vizsgálja, hogy a bíróságok jogértelmezése helyesen illeszkedik-e a jogági dogmatika általánosan elfogadott szabályaihoz {elsőként lásd: 3003/2012. (VI. 21.) AB végzés, Indokolás [4], az újabb gyakorlatból például: 3137/2017. (VI. 8.) AB végzés, Indokolás [10]}. Az indítvány olyan jogértelmezési kérdéseket kifogásol, melyek kétséget kizáróan törvényességi, és nem pedig alkotmányossági kérdések. Az Alkotmánybíróság tanácsa ezért megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz ebben az elemében nem felel meg az Abtv. 29. §-ban foglalt feltételnek, mivel az sem alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést, sem bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet nem vetett fel.
- [22] 3. Mindezekre tekintettel az Alkotmánybíróság az indítványt az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) és h) pontja alapján – figyelemmel az Abtv. 56. § (3) bekezdésére – visszautasította.

Budapest, 2019. december 3.

Dr. Szabó Marcel s. k.,
tanácsvezető, előadó alkotmánybíró

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Salamon László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/58/2019.

